Ομιλία εις την Λιτανείαν του Σταυρού κατά την 1η Αυγούστου (Αγ. Γρηγόριος Παλαμάς)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 1 Αυγούστου, 2013

Ομιλία εις την Λιτανείαν του Σταυρού: Θάνατο του σώματος ούτε έδωσε ο Θεός ούτε έκαμε,
ούτε παρήγγειλε να συμβαίνει. Από πού λοιπόν προξενήθηκε; Τον εισηγήθηκε με δόλο ο Σατανάς και τον δέχθηκαν οι προπάτορές μας και απογυμνωθήκαμε από την ουράνια αίγλη των φωτεινών και ζωτικών ενδυμάτων. Άρα εμείς οι ίδιοι γίναμε γεννήτορες του θανάτου μας, γιατί εγκαταλείψαμε εκούσια τον κτίστη και ζωοποιό Δεσπότη. Κέντρο του θανάτου, σωματικού και ψυχικού, είναι η αμαρτία. Έτσι η φιλανθρωπία των Πατέρων όρισε τη νοσηρή αυτή εποχή του έτους να τελείται ο αγιασμός του ραντισμού την πρώτη Αυγούστου, ώστε να μένομε απρόσβλητοι από τα προερχόμενα από την αμαρτία νοσήματα.

**ΟΜΙΛΙΑ 31η: ΕΚΦΩΝΗΘΗΚΕ ΣΤΗ ΛΙΤΑΝΕΙΑ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ 1η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ**

1. **Ο Θεός δεν έκαμε τον θάνατο**, ούτε ευχαριστείται με την απώλεια των ανθρώπων». Εάν όμως δεν έκαμε ο Θεός τον θάνατο, ούτε και είναι αυτός αίτιος των φοβέρων δεινών που επακολούθησαν τον θάνατο, **από που λοιπόν συμβαίνουν σε μας οι αρρώστιες και τα νοσήματα και τα
άλλα δυσάρεστα, από τότε που υπάρχει ο θάνατος; Από που προέρχεται και ο
θάνατος;** Από την στην αρχή **παρακοή
μας προς τον Θεό**, από την **παράβαση
της εντολής** που μας δόθηκε από τον Θεό, από την **προγονική μας αμαρτία** στον παράδεισο. Ώστε και οι νόσοι και οι
αρρώστιες και όλο το ποικίλο βάρος των πειρασμών προέρχονται από την **αμαρτία**· γιατί **εξαιτίας αυτής ντυθήκαμε το τους δερμάτινους χυτώνες, το νοσηρό αυτό
και θνητό και πάρα πολύ οδυνηρό σώμα, και μετοικισθήκαμε στον πρόσκαιρο και
φθαρτό αυτό κόσμο και καταδικασθήκαμε να ζούμε βίο γεμάτο από πολλά πάθη και**

πολλές συμφορές. **Είναι λοιπόν οδός**
κατά κάποιο τρόπο η νόσος, **τραχεία**
και **ανηφορική**, στην οποία οδό εισήγαγε
η αμαρτία το γένος των ανθρώπων, και της οδού αυτής ο τελευταίος σταθμός και το έσχατο καταγώγιο είναι **ο θάνατος**.

2. Και όχι μόνο δεν έκαμε ο
Θεός τον θάνατο, αλλά και **τον εμπόδισε**
να γίνει, αν και βέβαια, αφού έπλασε τον άνθρωπο **αυτεξούσιο** ζώο, **δεν έπρεπε**
να τον εμποδίζει, για να μη αφανίσει το δικό του έργο, αφαιρώντας την από αυτόν δοσμένη σ' εμάς αυτεξουσιότητα. Αλλά με τη **σοφία** και την **αγαθότητά**
του **βρήκε πώς να εμποδίσει από τον**
θάνατο τον άνθρωπο και να του συντηρήσει το αυτεξούσιο. Πώς λοιπόν το κατόρθωσε αυτό; Ευθύς αμέσως μόλις τον έπλασε και τον ζωοποίησε,**έβαλε μέσα**
του συμβουλή που θα τον
καθιστούσε αθάνατο, και ασφαλίζοντας από την αρχή πολύ δυνατά την ζωοποιό συμβουλή **έδωσε εντολή** και διακήρυξε
φανερά, ότι **η αθέτεση της ζωοποιού**
εντολής είναι θάνατος, και μάλιστα **θάνατος**
όχι στην αρχή σωματικός, αλλά της ψυχής, λέγοντας προς εκείνο το ζεύγος των
προπατόρων μας· «την ώρα που θα φάγετε από το δένδρο της γνώσεως του καλού και του κακού, θα πεθάνετε». Βλέπετε, **δεν**
είπε προστακτικά, "την ημέρα που θα φάγετε θα πεθάνετε"· γιατί το πρόσταγμα αυτού είναι δημιουργία όλων των όντων, και αυτός παρήγγειλε τα πάντα και κτίσθηκαν, **τον θάνατο όμως δεν του**
παρήγγειλε, αλλά προανήγγειλε ότι θα συμβεί από παράβαση, λέγοντας, να μη
φάγετε από το ξύλο, «γιατί την ημέρα που θα φάγετε, θα πεθάνετε», ώστε αποδεχόμενοι τη συμβουλή και αποφεύγοντας την παράβαση, να μη περιπέσομε στο θάνατο. Ότι όμως τότε **δεν μίλησε για τον**
σωματικό θάνατο, αλλά για τον θάνατο της ψυχής, είναι φανερό· γιατί δεν πέθαναν σωματικά την ημέρα εκείνη κατά την οποία γεύθηκαν τον καρπό του απαγορευμένου
δένδρου.

3. Αλλά **ποιός είναι ο θάνατος της ψυχής; Είναι η εγκατάλειψη του Θεού**. Όπως
δηλαδή όταν είναι παρόν το φως δεν είναι δυνατό να υπάρχει συγχρόνως και σκότος, αλλά αν το φως εγκαταλείψει τον τόπο, γίνεται σκότος, που δεν έχει τη γένεσή του από το φως, αλλά από αυτό που το φράσσει, από τη σκιά, έτσι και ο Θεός, που είναι **αυτοζωή** και ζωή όλων

των ζώντων, **όταν είναι παρών μέσα στην ψυχή μας, είναι αδύνατο να είναι σ' αυτή παρών και ο θάνατος** . Όταν όμως την εγκαταλείψει ο Θεός, επέρχεται σ' αυτήν ο θάνατος, που δεν έχει τη γένεσή του από τον Θεό, αλλά από την **αιτία της θείας εγκατάλειψης**, που είναι **η αμαρτία**. Βλέπετε πως **ο θάνατος δεν προέρχεται από τον Θεό, αλλά από την αμαρτία;**

4. Αλλά **πώς εγκαταλείπει την ψυχή αυτός που είναι πανταχού παρών, αυτός που από πουθενά δεν είναι απών; Επειδή αυτή εγκατέλειψε αυτόν προηγουμένως με τη θέλησή της και επειδή πλάσθηκε από αυτόν αυτεξούσια δεν την βιάζει**· ώστε και της δικής μας εγκατάλειψης από τον Θεό **εμείς είμαστε αίτιοι** για τους εαυτούς μας, και όχι ό Θεός που μας έπλασε. **Εμείς λοιπόν είμαστε, αλλοίμονο, γεννήτορες του θανάτου μας**, επειδή εγκαταλείψαμε με τη θέλησή μας τον Δεσπότη που μας έκτισε για να ζούμε και είναι πάντοτε παρών και μας ζωοποιεί αφ' εαυτού, όπως ακριβώς εκείνοι που ακριβώς κατά το μεσημέρι κλείνουν τα μάτια τους και απέχουν εκούσια από το φως, μολονότι αυτό είναι παρόν και λάμπει. Επειδή δηλαδή αθετήσαμε την ζωοποιό συμβουλή και με την αθέτηση εγκαταλείψαμε τον Θεό και αποστατήσαμε με τη θέληση μας από τη ζωή, **δεχθήκαμε τη θανατηφόρο συμβουλή του Σατανά και με αυτήν φέραμε και εγκαταστήσαμε μέσα μας αυτόν, που είναι νεκρό πνεύμα, γιατί αυτό πρώτα εγκατέλειψε τον Θεό και έγινε ο ίδιος σ' εμάς πρόξενος νεκρώσεως, και νέκρωση εννοώ πάλι την ως προς την ψυχή**, **η οποία όταν είναι χωρισμένη από τον Θεό, για να μιλήσω σύμφωνα με τον Παύλο, έχει πεθάνει ζωντανή.** Μάλλον όμως η ζωή της είναι χειρότερη και από το θάνατο· γιατί, όντας **αργή προς κάθε αγαθό, γίνεται ενεργή προς κάθε πονηρό**, **επιβουλευόμενη τον εαυτό της** και με την αυτόφθονη κακία σπρώχνοντας διαρκώς τον εαυτό της προς τα χειρότερα.

5. Ίσως πολλοί **κατηγορούν τον Αδάμ**, για το πως πείσθηκε εύκολα στον πονηρό σύμβουλο και αθέτησε τη θεία εντολή και με αυτή την αθέτηση προξένησε σε μας το θάνατο. Αλλ' όμως δεν είναι το ίδιο να θελήσει κανείς να γευθεί κάποιο θανατηφόρο βότανο πριν λάβει πείρα, και το να ποθεί να φάγει αυτό αφού με την πείρα μάθει ότι είναι θανατηφόρο· γιατί αυτός που μετά την πείρα πίνει από το δηλητήριο και επισύρει κατά τρόπο άθλιο στον εαυτό του

τον θάνατο είναι περισσότερο αξιόμεμπτος από εκείνον που το κάνει αυτό και το παθαίνει πριν από την πείρα. Ο Αδάμ λοιπόν, αφού πείσθηκε πριν από την πείρα στον πονηρό σύμβουλο, παρέβηκε τη συμβουλή και εντολή του αγαθού, **ο καθένας όμως από εμάς το κάνει αυτό,**
αλλοίμονο, μετά την πείρα και την πραγματοποίηση των απειλών γι' αυτό και
καθένας από μας είναι περισσότερο αξιόμεμπτος και αξιοκατάκριτος, παρά εκείνος ο
Αδάμ. Αλλά δεν υπάρχει σε μας εκείνο το δένδρο, ούτε υπάρχει τώρα εντολή του Θεού προς εμάς που απαγορεύει τη γεύση εκείνου; Ίσως να μη υπάρχει σ' εμάς εκείνο το ίδιο δένδρο, αλλ' όμως **η**
εντολή του Θεού υπάρχει και τώρα για μας, και εκείνους που πείθονται σ' αυτήν και θέλουν να ζουν σύμφωνα μ' αυτήν **τους**
ελευθερώνει από την ευθύνη όλων των αμαρτημάτων τους και από την προγονική
κατάρα και καταδίκη, ενώ αυτούς που και τώρα αθετούν αυτήν και προτιμούν αντί αυτής
τη συμβουλή και προσβολή του πονηρού, τους παραπέμπει προς την απειλειμένη και προετοιμασμένη για τον διάβολο εκείνη την αιώνια γέεννα του πυρός.

6. **Ποιά λοιπόν είναι αυτή η εντολή του Θεού που βρίσκεται τώρα μπροστά σε**
μας; Η μετάνοια, της οποίας το ουσιαστικότερο
πράγμα είναι να μη εγγίζομε πλέον τα απαγορευμένα. Επειδή δηλαδή **απομακρυνθήκαμε** από τον τόπο της θεϊκής
τρυφής και δίκαια αποκλεισθήκαμε από τον παράδεισο του Θεού και καταπέσαμε στο βάραθρο αυτό και καταδικασθήκαμε να κατοικούμε και να ζούμε μαζί με τα άλογα ζώα και **χάσαμε τις ελπίδες μας, όσο εξαρτάται**
από μας, για την επάνοδό μας στον παράδεισο, γι' αυτό **αυτός που με δικαιοσύνη μας επέβαλε την τιμωρία, ή καλύτερα που δίκαια επέτρεψε**
να επέλθει αυτή σε μας, από υπερβολική τώρα φιλανθρωπία και αγαθότητα, από
μεγάλη ευσπλαγχνία του, κατέβηκε μέχρι σε μας για χάρη μας , και αφού έγινε
παρόμοια με μας κατά τρόπο αναμάρτητο άνθρωπος, για να διδάξει και να σώσει με το
όμοιο το όμοιο, μας έδωσε τη σωτήρια συμβουλή και **εντολή της μετάνοιας**, λέγοντας προς εμάς· «μετανοείτε, γιατί πλησίασε
η βασιλεία των ουρανών». **Πριν από την**
ενανθρώπηση βέβαια του Λόγου του Θεού, όσο απέχει ο ουρανός από τη γη, τόσο
μακριά από μας βρισκόταν η βασιλεία των ουρανών, όταν όμως επεδήμησε

σε μας ο
βασιλιάς των ουρανών και καταδέχθηκε την ένωσή του με μάς, ήρθε πλησίον όλων
μας η βασιλεία των ουρανών.

7. Ας μετανοήσομε λοιπόν, αδελφοί,
παρακαλώ, και ας παρουσιάσομε καρπούς άξιους της μετάνοιας, για να
κληρονομήσομε τη βασιλεία των ουρανών· αυτή έφτασε πλησίον μας, **ας μη απομακρύνομε τους εαυτούς μας από**
αυτήν με τα πονηρά έργα. Έλαμψε σε μας το ανέσπερο φώς· ας βαδίσομε προς τη λάμψη αυτού με τα **αγαθά έργα**.
Φανερώθηκε η αιώνια ζωή· ας τη διεκδικήσομε, όσο μας είναι δυνατό, με τις **αρετές**.
Ήρθε σε μας ο Χριστός που μας κάνει
μακάριους· ας προσέλθομε σ' αυτόν με προθυμία. Ας αποφύγομε την αθλιότητα αυτών
που κάθονται στο σκότος και στη σκιά του θανάτου. Ας ποθήσομε και ας αποκτήσομε τα έργα της μετάνοιας, **φρόνημα ταπεινό,**
κατάνυξη και πένθος πνευματικό, καρδιά γεμάτη από πραότητα και ευσπλαγχνία, που
αγαπά τη δικαιοσύνη, που επιδιώκει την καθαριότητα, ειρηνική, ειρηνοποιό, ανεκτική,
που αντιμετωπίζει με ευχαρίστηση τους υπέρ της αλήθειας και δικαιοσύνης
διωγμούς και τις ζημίες και τις ύβρεις και τις συκοφαντίες και τα πάθη , ακούοντας
εκείνον που λέγει· «είναι μακάριοι οι ταπεινόφρονες, γιατί σ' αυτούς ανήκει η βασιλεία των ουρανών· είναι μακάριοι αυτοί που πενθούν, γιατί αυτοί θα παρηγορηθούν· είναι μακάριοι οι πραείς, γιατί αυτοί θα κληρονομήσουν τη γη· είναι μακάριοι αυτοί που πεινούν και διψούν τη δικαιοσύνη», και όσα λέγονται στη συνέχεια.

8. Αλλά **για ποιό λόγο ο Κύριος, αφού είπε, «είναι**
μακάριοι οι πτωχοί», πρόσθεσε, «κατά το πνεύμα»; Για να ξεχωρίσει από την άθλια πτωχεία τη μακάρια, και για να
συμπεριλάβει μέσα σε λίγα όλη τη μακαριζόμενη πτωχεία, και επί πλέον για να μας δείξει **το αίτιο τής μακαριότητας**·
γιατί όντας **το πνεύμα μας** αυτοτελές,
όταν βρίσκεται σε καλή και θεοφιλή
κατάσταση μας κάνει μακάριους, όταν όμως διάκειται με κακία και μίσος προς τον
Θεό μας καθιστά άθλιους· και γι' αυτό ο Κύριος από αυτό έκανε την αρχή των μακαρισμών. **Τρεις είναι οι πτωχείες**·

μία είναι **η σχετική με τον βίο και την περιουσία του καθενός**, που είναι στενότητα των αναγκαίων για τη ζωή, στην οποία το εντελώς αντίθετο είναι ο πλούτος σύμφωνα μ' αυτόν που είπε· «πλούτο και φτώχεια μη μου δώσεις». **Άλλη πτωχεία είναι η σχετική με το σώμα του καθενός**, όταν από την πολύ λιτή διατροφή και την ολιγοτροφία είναι αυτό πάρα πολύ ισχνό, σύμφωνα με αυτόν που είπε· «τα γόνατά μου αποδυνάμωσαν από τη νηστεία και η σάρκα μου αλλοιώθηκε από έλλειψη λαδιού». **Άλλη πτωχεία είναι το μετριοπαθές και συνεσταλμένο φρόνημα της ψυχής**, πράγμα που είναι **η ταπείνωση του πνεύματος της ψυχής μας, αντίθετο της οποίας είναι η υπερηφάνεια**.

9. Εκείνες λοιπόν οι πτωχείες, εννοώ οι σχετικές με την περιουσία στη ζωή και το σώμα, **αν είναι ενωμένες με το ταπεινό φρόνημα της ψυχής είναι άξιες μακαριότητας**, **αν όμως είναι χωρισμένες από την ταπείνωση με υπερηφάνεια, είναι πραγματικά γεμάτες από αθλιότητα**. Γιατί είναι κανείς φτωχός ως προς τον βίο ή ως προς το σώμα ή με τη θέλησή του ή χωρίς τη θέλησή του. Αν λοιπόν είναι κανείς φτωχός χωρίς τη θέλησή του και δεν έχει την **από τη μετάνοια παραγόμενη στην ψυχή αγαθή διάθεση, την ταπείνωση, δεν υπομένει γενναία τη φτώχεια που υπάρχει σ' αυτόν χωρίς τη θέλησή του, αλλά γογγύζει εναντίον του Θεού και καταφέρεται εναντίον της δικαιότατης πρόνοιάς του σα να μη είναι τέτοια, και κατατρέχει με πολλούς τρόπους τους ανθρώπους, χωρίς να αποβλέπει προς τον Θεό, και ξεχνώντας ότι κανένας δεν καταντροπιάσθηκε ποτέ που στήριξε τις ελπίδες του στον Θεό**, ούτε και να περιορίζει τις δαπάνες του, και να εξασφαλίζει τη ζωή του με τα χέρια του ή ζητώντας με ταπείνωση από τους εύπορους, αλλά με το να γίνεται κλέπτης, λωποδύτης, τυμβωρύχος, άρπαγας, ή παράσιτος, συκοφάντης, ψεύστης, υποκριτής δείχνοντας αγενή και δουλοπρεπή στάση προς τους πλούσιους, προσδοκώντας να λάβει κάποια βοήθεια από αυτούς, άραγε δεν είναι αθλιώτατος ένας τέτοιος φτωχός, ή καλύτερα οι τέτοιοι φτωχοί, και τελείως **ξένοι προς αυτούς που μακαρίζονται από τον Χριστό**;

10. **Εάν όμως βρεθεί κάποιος να είναι φτωχός με τη θέλησή του, αλλά που**

το
κάνει αυτό από κάποια υπεροψία μάλλον και όχι με ταπείνωση, και δεν αποφεύγει την
τρυφή και τον πλούτο εξαιτίας της επαινετής πτωχείας του πνεύματος, αυτός είναι
παραπλήσιος σχεδόν με τους δαίμονες· γιατί
εκείνων γνώρισμα είναι η με υπερηφάνεια ατροφία και ακτημοσύνη . Γι' αυτό
λέγει ο Κύριος, «είναι μακάριοι οι πτωχοί ως προς το πνεύμα», δηλαδή εκείνοι που
εξαιτίας της εσωτερικής και μέσα τους ταπείνωσης
του φρονήματος της ψυχής δέχονται και την από την εγκράτεια του σώματος
προερχόμενη πτωχεία και θεωρούν την ακτημοσύνη πιο ποθητή από κάθε πλούτο.
Αυτοί, και αν ακόμη τους συμβεί κάτι χωρίς να το θέλουν, με την **υπομονή** που δείχνουν και την **ευχαριστία** κάνουν **εκούσιο το αγαθό** για τον εαυτό τους, και σ' αυτούς ακριβώς ανήκει η
βασιλεία των ουρανών.

11. Ας φροντίσομε, αδελφοί,
να γίνομε τέτοιοι πτωχοί και εμείς, για να αποκτήσομε την ουράνια βασιλεία· εάν όμως δεν θέλομε να γίνομε τέτοιοι πτωχοί, **ας**
γίνομε τουλάχιστο με την ελεημοσύνη και τη μετάδοση από τα υπάρχοντά μας κοινωνοί των πτωχών αυτού του είδους.
Ας αποκτήσομε «φίλους από τον Μαμωνά της αδικίας», δηλαδή από τα αγαθά που έχομε με περίσσεια, όσον καιρό βρισκόμαστε στην παρούσα ζωή, ώστε όταν φύγομε από
την εδώ ζωή να μας δεχθούν εκείνοι στους αιώνιους τόπους διαμονής. Ήθελα βέβαια, αδελφοί, να σας φανερώσω τώρα το νόημα και όλων των στη συνέχεια μακαρισμών του ευαγγελίου του Κυρίου, αλλά ούτε ο παρών χρόνος θα αρκέσει και ο λόγος που έχει σχεδιασθεί από μας από την αρχή απαιτεί το συμπλήρωμα· γιατί πρόθεσή μας από την αρχή ήταν να δείξομε, ότι δεν έκαμε τον θάνατο ο Θεός, ούτε τα νοσήματα και τις ασθένειες, και το δείξαμε αυτό με τον σχετικό με την ψυχή θάνατο, του οποίου προηγουμένως κεντρί είναι η αμαρτία.

12. Πρέπει λοιπόν να αναζητήσομε
και να μάθομε και **για τον θάνατο σχετικά**
με το σώμα, από που έχει την ύπαρξή του· γιατί και αυτόν τον θάνατο ο Θεός, όντας **αυτοζωή** και απόλυτα ζωή και
αίτιος της παντός είδους ζωής, τόσο της έγχρονης όσο και της αιώνιας, και

μάλιστα της αιώνιας και του αυτού είδους ζωής με τον Θεό, και αυτόν λοιπόν τον θάνατο του σώματος **ούτε τον έδωσε ούτε**
τον έκανε ούτε έδωσε προσταγή ο Θεός να γίνει. Αν όμως ούτε αυτόν τον θάνατο τον έκαμε ο Θεός, ούτε των σωματικών νοσημάτων αίτιος είναι αυτός, τότε **από πού συμβαίνουν σε μας οι σωματικές αρρώστιες**
και τα νοσήματα, **από πού και ο**
θάνατος του σώματος; Από πού προέρχεται ο θάνατος αυτός; Προσέχετε και θα καταλάβετε. Ο νοητός και αρχέκακος όφις, επειδή στην αρχή αυτομόλησε προς την κακία, στερήθηκε την αγαθή και αληθινή ζωή, και απομακρύνθηκε δίκαια από αυτήν, από την οποία προηγουμένως είχε αποδράσει ο ίδιος, και έγινε**νεκρό πνεύμα**, **όχι ως προς την ουσία,** γιατί η νεκρότητα δεν είναι ουσία, αλλά **ως προς την αποβολή της αληθινής ζωής**.
Αυτός όμως, μη χορταίνοντας την προς την κακία ορμή, καθιστά τον εαυτό του και **νεκροποιό πνεύμα**, αφού, αλλοίμονο, με
δόλο **προσείλκυσε τον άνθρωπο προς κοινωνία**
της νέκρωσής του.

13. Αφού λοιπόν οι
προπάτορες του γένους **συμφώνησαν** με
τον Σατανά, παρά τη γνώμη του Κτίστη, αφού **απογυμνώθηκαν**
από την ουράνια αίγλη των φωτεινών και ζωτικών ενδυμάτων , έγιναν, αλλοίμονο,
και αυτοί **νεκροί ως προς το πνεύμα**, όπως
και ο Σατανάς. Επειδή όμως ο Σατανάς δεν είναι μόνο νεκρό πνεύμα, αλλά και νεκροποιό εκείνων που το εγγίζουν, και καθένας από εκείνους που έγιναν μέτοχοι της νέκρωσης εκείνου είχε και σώμα, με το οποίο και πραγματοποιήθηκε με πράξη η νεκροποιός συμβουλή, τα νεκρά πνεύματα που έγιναν και νεκροποιά**μεταδίδουν τη νέκρωση και στα σώματά τους, και**
θα διαλυόταν αμέσως επιστρέφοντας στη γη το ανθρώπινο σώμα, αν συγκρατούμενο από
ανώτερη πρόνοια και δύναμη δεν ανέμενε την απόφαση εκείνου που με το λόγο του
μόνο κυβερνά τα πάντα. Αυτός όμως, όπως είπαμε προηγουμένως, **ανέβαλε και μετέθεσε την απόφασή του για**
τον ως προς το σώμα θάνατο, και όταν την εξέφρασε, σύμφωνα με το βάθος της σοφίας και την υπερβολή της φιλανθρωπίας του την έμπρακτη εφαρμογή αυτής την αποταμίευσε
για το μέλλον. Γιατί δεν είπε προς τον Αδάμ, “επειδή έφαγες από το δένδρο που σε διέταξα να μη φάγεις, γύρισε εκεί από όπου εξήλθες”, αλλά, αφού προανέφερε πολλά ενδιάμεσα που δηλώνουν το διάστημα της εδώ ζωής, έπειτα πρόσθεσε, «γιατί χώμα είσαι και στο χώμα **θα** επιστρέψεις»,
μη προστάζοντας ούτε εδώ, αλλά **προαναγγέλλοντας**

και δείχνοντας ανοχή και μη εμποδίζοντας αυτό που επρόκειτο να συμβεί με δίκη.
Βλέπετε ότι ούτε ο σωματικός θάνατος προέρχεται από τον Θεό, αλλά **από την αμαρτία** και αυτός και από την
ψυχή που διέπραξε την αμαρτία και από τον όφη που με δόλιο τρόπο την άρπαξε προς την αμαρτία; Άρα λοιπόν και τα σωματικά νοσήματα από αυτήν είχαν την είσοδο στον άνθρωπο.

14. Γι' αυτό και ο πρώτος
που απέκτησε νοσηρό σώμα, με το οποίο και **συζούσε**
με συνεχή κλονισμό, ο Κάιν, από την αμαρτία περιήλθε σ' αυτή την καχεξία· γιατί ο τρόμος, τον οποίο οι γιατροί ονομάζουν σπασμό, είναι αθέλητη κίνηση στα μόρια του σώματος που από τη φύση τους συγκροτούν και συνδέουν τα μέλη, και όταν
αυτός επέλθει από έλλειψη του εμφύτου υγρού, ούτε υποχωρεί με την ιατρική τέχνη, ούτε επιδέχεται στο εξής θεραπεία. Επειδή λοιπόν ο Κάιν στο τέλος χρησιμοποίησε με κακό τρόπο τον από τη φύση ενυπάρχοντα σύνδεσμο προς τον αδελφό
του, μετατρέποντας την αγάπη σε μίσος, που γεννήθηκε βέβαια από φθόνο, τελείωσε όμως σε φόνο, γι' αυτό επειδή ο μαρασμός από τον φθόνο συνεργάζεται το πάθος, **παιδεύεται με αθεράπευτη κατάλληλη νόσο**,
την πληγή στα νεύρα και τους μυς, τα οποία είναι σύνδεσμος του σώματος.

15. Βλέπετε ολοκάθαρα, ότι
όχι μόνον ο θάνατος, αλλά και τα νοσήματα και οι αρρώστιες του σώματος**είχαν αρχή από την αμαρτία**; Αυτό
δείχνοντάς μας και ο Κύριος στο ευαγγέλιο, την ώρα που επρόκειτο να θεραπεύσει στην
Καπερναούμ τον παράλυτο που κατέβασαν μπροστά του τέσσερις άνδρες, του λέγει· «τέκνο μου, σου συγχωρούνται οι αμαρτίες», αφαιρώντας κατά κάποιο τρόπο το κεντρί και απομακρύνοντας την αιτία της νόσου, και έπειτα προσφέρει τη θεραπεία. Επίσης στον κατακείμενο στην Ιερουσαλήμ κοντά στην προβατική κολυμβήθρα λέγει μετά τη θεραπεία· «να, έγινες υγιής, να μην αμαρτάνεις πλέον, για να μη σου συμβεί τίποτε το χειρότερο». Αυτό γνωρίζοντας και ο Παύλος, ότι δηλαδή **τα περισσότερα νοσήματα**
προέρχονται από την αμαρτία, αφού είπε γι' αυτόν που προσέρχεται στη μυστική τράπεζα, ότι «τρώγει και πίνει την σε βάρος του κατάκριση», στη συνέχεια προσθέτει· «γι' αυτό υπάρχουν ανάμεσά σας πολλοί ασθενείς και άρρωστοι, και αρκετοί κοιμούνται». Αλλά και **τα ελαττώματα της φύσεως**, από τα οποία προέρχεται κάθε νόσημα,
οπωσδήποτε **έλαβαν την αρχή από την αμαρτία**,
σπάνιοι όμως είναι εκείνοι που πάσχουν προς

δόξα του Θεού, όπως ο εκ γενετής τυφλός που θεραπεύθηκε από τον Κύριο.

16. Η φιλανθρωπία λοιπόν των
θεοφόρων πατέρων, επειδή από τις τέσσερις εποχές του έτους **νοσηρή είναι η θερινή**, και από αυτήν περισσότερο ο ίδιος ο
Αύγουστος μήνας (γιατί η ύλη μέσα μας, υπερθερμαινόμενη από την προηγηθείσα θέρμη και τα καύματα, οποιαδήποτε από τα μέσα μας στοιχεία τύχει να βρει, ένα ή δύο, τα αναχέει προς ολόκληρο το σώμα, και έτσι αχρηστεύοντας τα άλλα στοιχεία που είναι μέσα μας, **προξενεί τις νόσους**·
η φιλανθρωπία λοιπόν των ιερών πατέρων, όπως
είπα, βλέποντας νοσηρό αυτόν τον καιρό, για να μας ανακουφίσει τις ασθένειες,
διέταξε να τελούμε αυτό το αγιασμένο νερό του ραντισμού, ώστε αγιαζόμενοι με
αυτό όσοι προσερχόμαστε με πίστη, να παραμένομε ανώτεροι από τα νοσήματα που μας
προσβάλλουν και προέρχονται από τα αμαρτήματα, και συγχρόνως μας διδάσκουν, αν
συμβεί σε κάποιον νόσος, να μη τρέχει προς τους μάγους και γητευτές, αλλά προς
τον Θεό, προς την πρεσβεία των αγίων, προς τις για χάρη μας ικεσίες και δεήσεις
και προσευχές των αφιερωμένων και αφωσιωμένων σε όλη τη ζωή τους σ' αυτόν·
γιατί αυτοί που καταφεύγουν σε μαγείες και γητεύματα **αθετούν την ύπαρξη του Θεού**, **συντάσσονται**
με τους δαίμονες, θανατώνουν τις ψυχές τους, και πολλές φορές τρυγούν από αυτά και **αθεράπευτες ασθένειες και**
θάνατο. Πράγματι όταν κάποτε ο Οχοζίας, υιός του Αχαάβ, περιέπεσε σε ασθένεια, έστειλε, σύμφωνα με τη Γραφή, προς τον θεό της Ακκαρών, της οποίας οι κάτοικοι ήταν ειδωλολάτρες και καταγίνονταν με μαγείες και μαντείες· έστειλε λοιπόν ο υιός του βασιλιά Αχαάβ προς τους ειδωλολάτρες αυτούς ανθρώπους του για να μάθει τα σχετικά με την ασθένειά του. Όταν όμως συνάντησε τους απεσταλμένους ο **προφήτης Ηλιού** τους είπε· «επειδή τάχα δεν
υπάρχει Θεός στον Ισραήλ, πηγαίνετε σεις να ζητήσετε θεό στον Βάαλ της Ακκαρών; Αυτά λέγει ο Κύριος· **η κλίνη στην οποία ανέβηκες**
δεν πρόκειται να κατεβείς, αλλά θα πεθάνεις οπωσδήποτε».

17. Βλέπετε ότι αυτοί που
ζητούν να μάθουν ή να πάθουν κάτι από γητευτές και μάντεις **αρνούνται ότι υπάρχει ο Θεός** σ’ εμάς και **καρπούνται από εκεί θάνατο, κυρίως βέβαια του της ψυχής, πολλές φορές όμως**

και τον του σώματος; Εκείνος όμως που στις ανάγκες και τις ασθένειες προστρέχει προς τον Θεό και τους αγίους του, **εάν συμφέρει σ' αυτόν, και από τις σωματικές ανάγκες ελευθερώνεται, και από τα νοσήματα απαλλάσσεται, αλλά και πετυχαίνει πάντοτε την ψυχική υγεία και την άφεση των αμαρτημάτων**. Γιατί αυτό λέγει και ο απόστολος και αδελφός του Χριστού **Ιάκωβος**· «**ασθενεί κάποιος ανάμεσά σας; Ας προσκαλέσει τους πρεσβυτέρους της Εκκλησίας και ας προσευχηθούν επάνω του, αλείφοντάς τον με λάδι στο όνομα του Κυρίου, και η προσευχή που έγινε με πίστη θα σώσει τον άρρωστο και θα τον ανορθώσει ο Κύριος, και αν έχει διαπράξει αμαρτίες, θα του συγχωρηθούν**». **Πρέπει όμως και σεις να συνεργείτε στις προσευχές για σας, με την επιστροφή, με την εξομολόγηση, με την ελεημοσύνη, με τα άλλα έργα της μετάνοιας**· γιατί λέγει· «έχει μεγάλη δύναμη στα αποτελέσματά της η προσευχή που γίνεται από δίκαιο».

18. Εύχομαι όλοι εμείς, απαλλασσόμενοι από τα δεινά και της ψυχής και του σώματος, ζώντας τώρα με μετριοπάθεια, να διανύσομε με άνεση το διάστημα της παρούσας ζωής, και αφού το διανύσομε, να επιτύχομε στον κατάλληλο καιρό και την αιώνια και μακάρια και άφθαρτη ζωή, την απαλλαγμένη τελείως από πάθη και βλάβες, με τη χάρη του Χριστού του ιατρού και Θεού των ψυχών και των σωμάτων μας, μαζί με τον οποίο στον Πατέρα ανήκει η δόξα μαζί με το άγιο Πνεύμα στους αιώνες. Γένοιτο.

(Πηγή: ΕΠΕ, ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ ΕΡΓΑ, τ. 10, Ομιλία 31η, Πατερικαί Εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»)